

سه شنبه 26 شهریور 1398 - 17 محرم 1441 - 17 سپتامبر 2019

آغاز دوره چهارم مشروطه، عصر سلطه آمریکا بر ایران (1320 ش)



آغاز دوره چهارم مشروطه، عصر سلطه آمریکا بر ایران (1320 ش)، پس از سقوط رضاخان پهلوی در جریان جنگ جهانی دوم و ورود نیروهای متفق به ایران، محمد رضا پهلوی با حمایت متفقین بر اریکه سلطنت تکیه زد. از این زمان دوره سوم مشروطه که از ابتدای زمامداری خفان&rlm؛ بار و استبدادی رضاخان شکل گرفته بود پایان پذیرفت و دوره چهارم مشروطه آغاز شد. در این میان، سران متفقین در کنفرانس سه جانبه خود در آذرماه 1322 در تهران، برای تقسیم منافع استعماری خود در ایران به توافق رسیدند و کمک اقتصادی به ایران را برای چپاول بیشتر، تضمین نمودند. سال&rlm؛های بین 1320 تا 1327ش را باید دوران رقابت استعمار کهن انگلیس با استعمار جدید آمریکا در ایران دانست. این رقابت در جریان کودتای 28 مرداد 1332 به اوج خود رسید و از آن پس دوران دیگر مشروطه با دیکتاتوری سیاه شاه و سلطه کامل آمریکا آغاز گردید. مهم&rlm؛ترین حادثه در این دوران، ملی شدن صنعت نفت ایران در 29 اسفند 1329 ش بود که در نهایت با شکاف بین جبهه سیاسی و مذهبی، قیام مردمی با شکست مواجه شد.

الغاء لك جانيه ق، ا، داد 1975 الحاد توسط "صدام حسين"، بس، حمص، بعثی عراق (1359 ش)، با سقوط محمدرضا شاه و پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، ستون نظامی ساختار امنیتی متمایل به غرب در منطقه فروپاشید، منطقه خلیج فارس با بحران خلأ قدرت طرفدار غرب مواجه گردید و موازنه قوا زیر سؤال رفت. پیروزی انقلاب اسلامی ایران، آثار عمیقی بر مناسبات کشورهای منطقه و قدرت&rlm؛های بزرگ صاحب نفوذ در آن بر جای گذاشت. در سطح بین&rlm؛المللی، انقلاب اسلامی، موازنه قوا به سود غرب در دهه&rlm؛های پس از جنگ دوم جهانی را برای اولین بار تغییر داد و راه را برای ظهور و بروز نیروهای جدید در منطقه هموار ساخت. در این حال رقابت بر سر کسب مقام ژاندارمی و جانشینی شاه را در بین کشورهای منطقه شدت بخشید و قدرت&rlm؛های جهان که منافع خود را در منطقه در خطر می&rlm؛دیدند، تصمیم به سرنگونی نظام نوپای اسلامی گرفتند. از این رو، با حمایت و تشویق رژیم بعث عراق، هدف خود را تعقیب می&rlm؛کردند. در این حال و در هنگامی که ایران درگیر مشکلات داخلی پس از انقلاب و حل این مسائل و نابسامانی&rlm؛های برجای مانده از رژیم گذشته بود، عراق از فرصت استفاده کرده، به طور مکرر، به تجاوز هوایی، زمینی و دریایی علیه ایران اقدام می&rlm؛نمود. گسترش این حملات در دوره&rlm؛های زمانی مختلف، این نتیجه را می&rlm؛رساند که عراق، برنامه&rlm؛ریزی دقیقی برای حمله به ایران داشته است. همچنین پس از چند ماه که از حملات پراکنده ارتش بعث عراق در مرزهای ایران می&rlm؛گذشت، در مجلس ملی عراق، جلسه اضطراری، تشکیل شد و صدام حسین دیکتاتور این کشور، قرارداد 1975 الجزایر که مرزهای بین&rlm؛المللی را معین کرده بود ملغی اعلام کرد. وی الغای این موافقت&rlm؛نامه را مطابق با سیستم شورای فرماندهی انقلاب عراق عنوان نمود و گستاخانه مسئولیت قانونی این الغا را بر دوش جمهوری اسلامی ایران انداخت. براساس تصمیم شورای فرماندهی عراق که صدام حسین آن را اعلام نمود، اروندرد به طور کامل به عراق و اعراب تعلق پیدا می&rlm؛کرد. وی با الغای یکطرفه قرارداد 1975م، در حقیقت آغاز تجاوز نظامی رژیم بعثی را اعلام کرد تا مگر بتواند مطامع و خواسته&rlm؛های جاه&rlm؛طلبانه خود را از طریق جنگی ظالمانه و ناخواسته بر مردم ایران تحمیل کند. او در حالی عنوان کرد که عراق هیچ گونه چشمداشتی به خاک ایران ندارد که در همان زمان چندین نقطه مرزی جمهوری اسلامی ایران را به تصرف درآورده بود. اعلام تصمیم شورای فرماندهی عراق منجر به جنگ تحمیلی در 31 شهریور 1359 گردید که نود و چهار ماه به طول انجامید و حماسه&rlm؛ای جاودان از رشادت&rlm؛های ملت غیور ایران به نمایش گذاشت. در این جنگ دهه&rlm؛ها کشور بیگانه، سیل کمک&rlm؛های مالی، تسلیحاتی و نیز نیروهای نظامی و تبلیغاتی خود را به عراق روانه کردند تا بتوانند ایران اسلامی را به زانو درآورند. اما مقاومت سرسختانه ملت مسلمان ایران با رهبری حکیمانه حضرت امام خمینی(ره)، دشمنان را ناکام ساخت و بدون آن&rlm؛که جنگ به نتیجه دلخواه آنان برسد، در مرداد 1367 به پایان رسید.

برهنگی سپاهیان نادرشاه در جنگ با عثمانی، (1148 ق)، نادر شاه افشار، عثمانی&rlm؛ها را در قفقاز و داغستان به سختی شکست داد و دولت عثمانی ناچار شد، صلح را بپذیرد. به این ترتیب در سال 1148 ق، صلح بین ایران و عثمانی جاری شد و ایروان و ولایات غربی و شمال غربی به ایران باز گردانده شد.

د گذشت ادب و عارف نامی "عبدالحمید جامی" خاتمه شعای بزرگ ایران (898 ق)، عبدالرحمن بن احمد بن محمد جامی، صوفی، ادیب نحوی و شاعر ماهر در سال 817 قمری در شهر جام خراسان به دنیا آمد. وی در فنون طریقت، از مریدان نقشبندیه بود و ارتباط فراوانی با پیر طریقت داشت. جامی را شیعه دانسته&rlm؛اند و اشعار پرشوری را در مناقب اهل بیت(ع) از او نقل می&rlm؛نمایند. ولی گویا وی مذهب خود را پنهان می&rlm؛ساخته و تقیه می&rlm؛کرده است. اشیعة اللمعات، بهارستان، چهل حدیث، دیوان اشعار، سلامان و آبسال از جمله تصنیفات وی می&rlm؛باشند. غزلیات جامی بسیار شیرین و گاهی تلفیقی از عربی و فارسی هستند. وی را

تفاحم ارتش، بدخ شیه وی به لهستان در آغاز جنگ جهانی دهم (1939م) پس از حمله ارتش آلمان به لهستان و اعلان جنگ انگلستان و فرانسه به آلمان و شعله‌ور شدن بیشتر آتش جنگ جهانی دوم، شوروی علی‌رغم توافق سری خود با آلمان برای حمله به لهستان، در ابتدا به لهستان یورش نبرد. در این میان، ارتش لهستان در برابر تهاجم نیروهای آلمان نازی مقاومت کرد و پیش‌بینی هیتلر مبنی بر فتح لهستان طی یک هفته به وقوع نپیوست. خودداری ارتش سرخ شوروی از پیشروی در شرق لهستان که موجب تمرکز نیروهای لهستان در جبهه غرب شده بود، هیتلر را خشمگین ساخت و طی پیامی برای استالین دیکتاتور شوروی، به وی تذکر داد که اگر خواهان سهم خود از لهستان است باید در جنگ شرکت کند. ظاهراً علت تردید و تعلل استالین در فرمان حرکت به ارتش سرخ در شرق لهستان، علاوه بر نگرانی او از عواقب ورود انگلیس و فرانسه در جنگ، این بود که می‌خواست ارتش لهستان ابتدا در جنگ با آلمان تضعیف شود و قدرت مقاومت زیادی در برابر ارتش سرخ نداشته باشد. سرانجام در روز هفدهم سپتامبر 1939م که هزیمت و عقب نشینی ارتش لهستان در برابر نیروهای هیتلر آغاز شده بود، استالین فرمان حمله به خاک لهستان را صادر کرد و ارتش سرخ بدون برخورد با مقاومت جدی نظامیان لهستان، شروع به پیشروی نمود. لهستان سرانجام پس از چهار هفته مقاومت در برابر دو همسایه نیرومند شرقی و غربی خود، شکست خورد و نبرد دلیرانه ورشو در آخرین روزهای جنگ، پایان بخش این نبرد نابرابر بود. در جریان این جنگ، بیش از سی‌هزار لهستانی جان باختند.

مرگ "کارل پوپر" فیلسوف و نظریه پرداز معروف اتریشی، (1994م) کارل ریموند پوپر متفکر و نظریه‌پرداز معروف و معاصر اتریشی در 28 ژوئیه 1902م در خانواده‌ای یهودی در وین پایتخت اتریش، به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود، مدتی به مشاغل آزاد روی آورد اما پس از آن به تدریس پرداخت. با قدرت‌گیری نازی‌ها در آلمان و سپس اتریش، پوپر جهت دوری از حاکمیت حزب نازی، به زلاندنو در قاره اقیانوسیه سفر نمود و به تدریس در دانشگاه مشغول شد. وی طی سال‌های بعد به ارائه نظرات خود پرداخت و طی بیش از پنجاه سال تدریس، کتاب‌های نیز نگاشت. پوپر در این زمان، در فلسفه علم و فلسفه سیاسی به عنوان یکی از نظریه‌پردازان شاخص شناخته شد و کتابهایش به حدود سی زبان ترجمه گردید. پوپر در فلسفه علم، با پوزیتیویسم منطقی و فلسفه تحلیلی مخالفت می‌کرد. پیروان فلسفه تحلیلی براین عقیده بودند که آن چه در فرایند ذهن به جریان در می‌آید، ناشی از درک امور از طریق حواس است، به طوری که زبان را به عنوان نمود ذهن معرفی می‌کنند. پوزیتیویسم منطقی نیز در پی ارائه یک بنیاد محکم و مطمئن برای علوم و اثبات بی‌معنایی هر نوع فلسفه ما بعد الطبیعه است که آن نیز بر به کارگیری روش‌های تجربی در کشف حقیقت، پافشاری می‌کند. در این راستا، پوپر معیار علمی بودن یک گزاره را ابطال پذیری عنوان کرد و نظریه حدس و ابطال را بر پایه آن بنا نهاد. به این معنا که دانشمند نظریه‌ای را با حدس عرضه می‌کند و در صورتی که این نظریه با یک قضیه مشاهده‌ای ناسازگار باشد، آن نظریه ابطال می‌شود. این نظریه، نظریه‌ای قراردادی‌گرایانه درباره ماهیت علم است که ظاهری منطقی دارد، هرچند انتقاداتی را نیز در برداشته است. پوپر در فلسفه سیاسی نیز به طور عمده به فلسفه سیاسی افلاطون و مارکسیسم تاخت و از لیبرالیسم دفاع کرد به گونه‌ای که به صورت یکی از بزرگ‌ترین حامیان لیبرالیسم در قرن بیستم به شمار آمد. پوپر در عین حال از نظم نوین امریکا حمایت کرد و ژاندارمی امریکا بر جهان را پذیرفت. پوپر به عنوان یکی از پرنفوذترین نظریه پردازان و فلاسفه قرن بیستم، در آکادمی‌های علمی متعددی عضویت داشت و نشان‌های گوناگونی دریافت کرد. از پوپر آثاری بر جای مانده که جامعه باز و دشمنان آن، شناخت عینی، حدس‌ها و ابطال‌ها، فقر تاریخی‌گرایی و منطق اکتشاف علمی از آن جمله‌اند. کارل ریموند پوپر سرانجام در 17 سپتامبر 1994م در 92 سالگی درگذشت.

درگذشت ویلیام هنری فاکس تالبوت، تالیوت از ششگامان اختراع عکاسی (1877م) ویلیام هنری فاکس تالبوت (به انگلیسی: ۱۱) (William Henry Fox Talbot فوریه ۱۸۰۰-۱۷ سپتامبر ۱۸۷۷) دانشمند، فیزیکدان و عکاس بریتانیایی بود. او به عنوان پدر عکاسی شناخته می‌شود. شیوه منفی-مثبت در عکاسی از ابتکارات او در عکاسی است. با این شیوه امکان چاپ تعداد نامحدودی تصویر مثبت از روی یک تصویر منفی اصلی میسر شد. وی همچنین در سال ۱۸۴۰ کشف کرد که می‌توان با کمک زمان نوردهی بسیار کوتاه و به وسیله گالو نیترات نقره تصویر مخفی را ظاهر کرد.

خاتم شعری بزرگ پارسی گوی خواننده‌اند، در اشعار جامی، افکار صوفیانه، داستان‌ها، حکمت، اندرز، تصورات خیالی و غنایی، به وفور دیده می‌شود. او در مثنوی‌های خود، روش نظامی را تقلید می‌کرد و در غزل از سعدی و حافظ پیروی می‌نمود. با این حال، نباید جامی را از ابتکار مضامین تازه و قدرت بیان و لطف معانی در اشعارش بی‌بهره دانست. جامی با آن که کمتر به مرتبه و جایگاه استادان بزرگ پیش از خود می‌رسد، ولی از آن جهت که خاتم شعری بزرگ پارسی زبان است، دارای اهمیت و مقام خاصی است. جامی در سال 898 ق در 81 سالگی در هرات چشم از جهان فرو بست.